Taxa poştală plătită în numerar
conf. aprobării Nr. 36474/1941

GAZETA TRANSILVANIEI

On. 2317 Biblioteca Universităţii (2 exempl.) SIBIU

PROPRIETARĂ: ASOCIAŢIUNEA „ASTRA" BRAŞOV
Apare de două ori pe saptămână prin îngrijirea unui comitet de redacţie.
Atelierele tipografiei „Astra" Tf 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 2.

STEAG RIDICAT LA 1838 ŞI SFINŢIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI GH. BARIŢIU DE ATÂŢIA URMAŞI, ÎN FRUNTE CU MUREŞENII

REDACŢIA
B-dul REGELE ... nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual lei ... ţăţi şi Societăţi lei 500.
Anunţuri şi reclame dupa

Nr. 75 — 9 Octomvrie 1941 — Anul 104

Chemarea Universităţii DACIEI SUPERIOARE

de **V. Branisce**

Universitatea Regele Ferdinand ne cheamă.

In clipele de grea încercare prin care trece, cel dintâiu gând şi-l îndreaptă spre foştii ei studenţi. Dela ei aşteaptă un sprijin moral şi material, pentru ca să pregătească generaţiilor viitoare posibilităţi sporite de muncă, într'o ţară a noastră, aşa cum o dorim; pentru ca să înfrângă greutăţile ce o pândesc la tot pasul.

De un an de zile, cea mai înaltă realizare a spiritului Transilvaniei, Universitatea Daciei superioare, zace sfâşiată în pulbere de drum. Izgonite din vatra proprie, hoinare, facultăţile ei cutreeră oraşele Ardealului. Clădiri ridicate din banul românesc sunt părăsite, institutele moderne s'au transformat în unelte de oprimare şi din elanul constructiv al atâtor generaţii nu a rămas decât o mână de cenuşă.

Cenuşă, credinţa în dreptatea imanentă a istoriei.

Cenuşă, toată uriaşa străduinţă şi imensul sacrificiu al înaintaşilor pentru idealul de veacuri: unirea tuturor Românilor.

Vom intra în luminoasa cetate academică să ne împărtăşim de fiorul sfânt ce se desprinde din clocotul năvalnic al tinereţii fără bătrâneţe. Şi nu răsleţi, pentru a ne satisface o dorinţă a noastră fierbinte, ci organizaţi, pentru ca să răspundem la o imperioasă necesitate naţională. Acest imperativ al timpurilor ne dictează să ne strângem rândurile şi să facem cu trupurile noastre un zid de apărare în jurul instituţiei ce ne-a ocrotit cu atâta solicitudine în epoca noastră de formare.

Studenţi ai universităţii clujene, răspândiţi pe întreg cuprinsul ţării, ascultaţi-i chemarea, ca să pornim cu un ceas mai devreme pe calea destinului românesc!

Din Pastorala I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae

„Cuvântul lui Dumnezeu nu poate să fie legat".
(II Tim., 2, 9).

Iubiţii mei fii sufleteşti,

Acest adevăr l-a scris marele Apostol al neamurilor pe când se găsea în închisoarea din Roma din pricina râvnei sale întru propovăduirea Evangheliei mântuitoare a Domnului şi Mântuitorului nostru Isus Hristos. Cât de mult suferea acest neînfricat crainic al Domnului să nu poată cerceta comunităţile creştine întemeiate de el şi să nu-şi poată împlini mai departe marea misiune de răspândire a cuvântului dumnezeesc, cu care îşi simţea una întreaga sa fiinţă. Dar şi în această stare sufletească în care se găsea din pricina lanţurilor în care era legat, el avea mângâierea că, oricare ar fi soartea sa personală, „cuvântul lui Dumnezeu nu poate să fie legat". El se convinsese şi simţise cutremurător în însăşi fiinţa sa adevărul, că nu este putere pe lume care să fie în stare să încătuşeze cuvântul Domnului. Când, la bătrâneţe adânci, se afla în închisoare din cauza acestei iubiri a cuvântului dumnezeesc, pe lângă toată marea şi singura lui întristare că nu-l poate propovădui mai departe, avea şi mângâierea neclătinată că acest cuvânt nu poata fi închis de nimeni pe lume.

Tăria acestei puteri netăgăduite a cuvântului Domnului am simţit-o în săptămânile trecute din nou toţi vlădicii Ardealului (căci împreună cu mine au fost Prea Sfinţiile Lor Episcopii: *Andrei* al Aradului, *Vasile* al Timişorii, *Nicolae* al Oradiei-Beiuşului şi *Veniamin* al Caransebeşului), şi un număr de 53 de preoţi care ne-am îndreptat paşii spre meleagurile scumpei noastre Basarabii, desrobite de curând de sub stăpânirea celor fără Dumnezeu. Au încercat duşmanii Celui ce s'a suit pe cruce din iubire pentru oameni, să înnăbuşe cuvântul lui Dumnezeu în acea parte a pământului strămoşesc, să sdrobească din sufletul fraţilor noştri credinţa prin care a trăit neamul nostru dela obârşie şi până azi.

Dar încercarea lor s'a isbit de împotrivirea neînduplecată a fraţilor noştri şi de puterea cuvântului dumnezeesc sălăşluit în ei. Ne-am convins despre aceasta şi ne-a copleşit tăria cu care au rămas neabătuţi şi întemeiaţi în credinţa lor străbună cu toate mijloacele înfricoşătoare întrebuinţate pentru a smulge din inima lor alipirea la Dumnezeu.

La sfintele slujbe ce le-am săvârşit vlădicii şi preoţii din misiune în toate judeţele Basarabiei, *în peste şase sute de comune* şi în propovăduirea noastră creştină şi românească am fost primiţi cu deosebită dragoste, cu însufleţire curată şi cu lacrimi de bucurie de tot poporul basarabean, care după un an de suferinţă şi de încătuşare a credinţei sale, a înţeles şi mai mult ce binefacere e să fii sub stăpânirea Ţării tale, să te bucuri de libertatea naţională care îţi îngădue să-ţi desvolţi toate însuşirile şi virtuţile tale fireşti şi să te poţi aduna la altarul bisericuţelor tale pentru întărirea sufletului, ca să biruiască năpăstuirile ce vin să te încerce.

Vă aduc acum din partea lor iubiţii mei, răspunsul frăţesc de mulţumire pentru salutul ce li l-am dus din partea voastră. Ei se simt una cu noi, precum ne simţim noi una cu ei. In vinele lor curge acelaşi sânge, de pe

— Continuare în pagina 3-a —

CAD GRANIŢELE

de **Dr. D. Chirculescu**

Românii din Transilvania de Nord luptă pe frontul rusesc.

Suntem bucuroşi şi mândri că aportul Neamului românesc în lupta de azi a civilizaţiei europene contra barbariei bolşevice depăşeşte hotarele geografice actuale ale României.

Suntem bucuroşi şi mândri să constatăm că, ori unde s'ar afla, poporul românesc se integrează cauzelor celor mari ale omenirii, dovedindu-şi astfel prezenţa şi unitatea de suflet şi de aspiraţii, pe deasupra artificialismelor care-l despart.

Sufletul românesc este unul peste tot: graniţele nu-i sunt stavilă. El se dăruieşte cauzelor sale mari cu cugetul şi sufletul întreg, ca un singur tot.

Sufletul românesc este brav. O arată însăşi participarea făţişă în războiul de azi, dacă întreg trecutul său n'ar fi arătat-o cu prisosinţă. Noi nu am trimis în Rusia câteva batalioane simbolice, formate din populaţiile străine ale ţării. Insăşi floarea tineretului nostru, în vinele căruia curge generosul sânge daco-roman, el însuşi încrucişează sabia cu monstrul bolşevic, asigurând liniştea Europei de mâne.

Nu sunt pe câmpiile Ucrainei câteva batalioane. Sunt zeci şi sute de mii in luptă, mânaţi de fâlfâirile de aripi ale înaltei meniri istorice ale Neamului, a întregului Neam, în care bate o singură inimă, dispreţuitoare a hotarelor meschine, a nedreptăţilor impuse în trecut, şi a oricărei josnicii comise contra lui.

Sufletul şi cugetul poporului român se întregeşte astfel, unind, aşa cum i-a fost drag întotdeauna, pe toţi fraţii împreună.

E unirea într'o singură năzuinţă, vijelioasă şi puternică, e o singură încordare, unanim îmbrăţişată de întreaga Românime de pretudindeni.

Cad graniţele: pe deasupra lor, sufletul românesc, se ridică, unul şi nedespărţit, în aceeaşi mare chemare,

———

FOILETONUL „GAZETEI TRANSILVANIEI"

Transilvania sau Ardeal?

de Prof. **I. Lupaş**
Membru al Academiei Române

Există în privinţa acesta, pe lângă un fragment geografic, tipărit de Ciparіu,[1]) dovada lămuritoare a cronicarului moldovean (Simion Dascălul) care, în cunoştinţă de cauză, iată ce ştia să spună despre situaţia Ardealului de pe la mijlocul acestui veac: „Ardealul sau ţara ungurească de jos se chiamă *ţara peste munte care cuprinde o* parte din Dacia şi peste munte. Drept aceea îi zic *Ţara peste munte*, că-i înconjurată de toate părţile cu munţi şi cu păduri *cum ar fi îngrădită*. Zicu-i şi *Ţara de 7 oraşe*, din limba nemţească, iar locuitorii îşi zic Ardeleni, care se hotărăsc despre apus cu Ungurimea sau, cum îi zic unii, Panonia, iară despre miază-noapte se hotărăsc cu Ţara leşească, despre miază-zi cu Ţara muntenească, despre răsărit cu Moldova.

Ţara Ardealului nu este numai o ţară însăşi, ci Ardealul se chiamă *mijlocul ţării*, care multe cuprinde în toate părţile, în care stă şi *scaunul crăiei*. Iară pe la marginele ei sânt alte ţări mai mici, carele toate de însă se ţin şi supt ascultarea ei sunt, întâiu cumu-i Maramureşul despre Ţara leşească şi Ţara secuiască despe Moldova şi Ţara Oltului despre ţara muntenească şi Ţara Bârsei, Ţara Haţegului, Ţara Oaşului şi sânt şi alte holde multe, carele toate ascultă de crăiia ungurească şi se ţin de Ardeal.

In Ţara Ardealului nu lăcuiesc numai Unguri, ci şi Saşi peste samă mulţi, şi *Români peste tot locul*, de mai multu-i ţara lăţită de Români decât de Unguri.

Românii câţi se află lăcuitori la Ţara ungurească şi la Ardeal şi la Maramureş, dela un loc sânt cu Moldovenii şi toţi *dela Râm se trag*". (Gr. Ureche, Letopisetul Ţării Moldovei până la Aron Vodă. Ed. C. Giurescu, 1916, p. 110—111 şi 112).

*

In sfârşit, numirea germană *Siebenbürgen* e o traducere fidelă a numirii latine *Septem Castra* (7 cetăţi), numire

[1]) Acest fragment geografic din sec. XVII spune:
„Ardealul nu este ţară foarte mare, ci *numai o parte ce se zice o latura de ţinut, care este despre partea „ţării ungureşti"*. (Anuarul Institutului de Istorie Naţională, Cluj. Vol. II. pg. 2 0).

EC Cluj Central University Library Cluj

INSTANTANEE

Calul de bătaie

Cine a zis „cal de bătaie" a zis bine. Văzut-a cineva un birjar vreodată care să nu-şi bată calul pentru trei lucruri:

1. Când se întoarce dela gară fără muşterii,

2. Când a făcut cu cineva o cursă mai mare şi respectivul a plătit puţin, şi

3. Când bietul cal, ostenit de alergăturile cele multe, se poticneşte uneori din mers.

Pentru toate acestea plăteşte pielea dobitocului care nu e vinovat de fel. Căci ce-i de vină calul că trage o trăsură goală după el, ori că cutare muşteriu e mai strâns la pungă.

Şi cum nu s'ar împiedeca uneori, mânat fiind în goană, când i se întâmplă aceasta şi omului, care nu are nici potcoavă la picior, nici balast să-l împingă din spate.

Noi i-am pretins animalului să fie mai bun decât omul şi este. I-am cerut să muncească mai mult şi mai greu decât omul şi munceşte. Mulţi îi pretind să fie mai deştept decât ei şi... credeţi-mă, şi aceasta o poţi obţine, în multe cazuri, dela animal. Gândiţi-vă în câte împrejurări calul şi cânele nu-şi scapă stăpânul, dela primejdii mari, numai prin inteligenţa lor. Când rătăceşte călăreţul drumul — s'a văzut aceasta des — lasă liber frâul calului şi el îl scoate la liman. Cumpără cineva un bou sau o vacă. E destul să doarmă vita o noapte în grajdul noului stăpân şi a doua zi vine frumos la poarta acestuia, neadusă de nimeni. O fi simţul de orientare mai desvoltat la animal decât la om, dar trebuie să recunoaştem că are şi inteligenţă animalul, cum există şi la om uneori prostie cu carul.

Pomeneam de birjari adineauri. Să vă spun un caz şi mai tipic. Unui om, acum slujbaş mărunţel la stat, dar până mai ieri-alaltăieri plugar, îi fătase scroafa doi purcei. L-am auzit cu urechile mele cum spunea unui cunoscut al său, că de-abia apucă să-şi ia „conced" ca să meargă acasă şi să-şi bată scroafa. (Chipurile pentrucă nu-i fătase, doisprezece).

Dă-i Doamne, minte animalului să priceapă de unde i s'a tras beleaua.

Căci alta ce poţi zice?

Ecat. Pitiş

FRATE ARDELENE,

Imprumutul se numeşte al

REINTREGIRII

Ajută, cu banul tău, să ne facem ţara cum a fost!

Zîmbete amare

(Umor şi satiră)

de **A. P. Bănuţ**

De legea rumânească

De-atâta vreme, parcă nu mai sunt nici unit, nici neunit!

Trăiesc omeneşte. Gândesc raţional.. Acţionez peste ambele confesiuni, pur româneşte. Seamăn oarecum flăcăului dela munte, ajuns în faţa Comisiei de Recrutare cu certificat de botez defectuos, căruia Colonelul-Preşedinte i-a zis:

— Măi băiatule, certificatul tău nu e bun!

— *Ţetrificatu de botez?* — întrebă cu glas răguşit, fiul stânii.

— Da, sublinie cu uşoară ironie, Colonelul: *ţetrificatul* tău nu-i bun!

— *Poate* că nu-i! — făcu nedumerit feciorul, schiţând obicinuitul său gest de ridicare a cioarecilor, deşi era în pielea goală...

— De ce confesiune eşti tu?

— Trăiţi, domnu *Coronel*, nu ştiu ce vorbă-i aia?

— Măi băiete, ce eşti tu?

— Cioban, domnule *Corunel*...

— Măi ciobane, ascultă aici ce-ţi spun!

— Ascult, domnule!

— Eşti greco-oriental sau greco-catolic?

— Nici astea nu ştiu ce-s!

— Atunci ce ştii?

— Io ştiu altfel, domnule...

— Spune dar aşa, cum ştii tu! — îl îmbărbătă, Colonelul, zîmbind binevoitor.

— „Mă rog de iertate, domnule, că io n'am şcoală. Io ştiu numa ce-am auzit din bătrâni, anume, că ne-ar fi vrut despărţi odată, Vlădicii noştri. Da vezi-că noi, proştii, n'am ţinut sama de certurile popilor. Noi am rămas unde ne-am pomenit de cându-i lumea, în legea noastră veche. Io încă numa atâta ştiu, dela fie-iertat tată-meu: că-s *de legea rumânească*. Alte chestii din scrisori, ori din politica, io nu ştiu..."

Asta-i povestea cu „confesiunea" ciobanului!

Acuma, vorba aluia, n'oi fi nici eu ăl mare învăţat, dar nici chiar măgar încălţat nu mă simţesc a fi. Cu toate astea, uite-aşa! mă dau şi eu cu *proştii!* La fel cu ciobanul din Munţii Codrului, nu mai sunt nici unit, nici neunit,... ci-s de *legea noastră rumânească!*

*

Progresul României

(rânduri scrise în 1938)

Cineva spunea: „Pentru îndreptarea lucrurilor din ţară, oamenii noştri politici ţin nenumărate *discursuri*; intelectualii, serii nesfârşite de *conferinţe*; iar speranţa naţiunii: studenţii universitari, aranjază vehemente *demonstraţii*, atât împotriva *politicienilor venali*, indiferent cărui partid aparţin, cât şi a *analfabeţilor*, botezaţi ironic, *intelectuali*, care au pierdut orice drept de a mai *culturalizo*, cu mijloace *paşoptiste*, cea mai uitată de Dumnnzeu din toate ţările sudesteuropene — nenorocita Românie!"

... Iară eu zic vouă, bieţi creştini, rătăciţi în acest haos de contradictorie activitate naţională: Unde-o fi oare *omul*, care pe primii să-i radă de pe suprafaţa pământului românesc; pe secunzii să-i fixeze la catedre şi slujbe; iar pe terţii să-i reducă la tăcere şi să-i oblige la carte, făcând din România Mare o grădină plină de binefăcătoare linişte şi de tot soiul de roade îmbelşugate?

(*P. S. din 1940*): Providenţa Divină ne-a trimis însfârşit pe *omul mult aşteptat*. Dumnezeu să ni-l ţină, să-i dea sănătate şi ani îndelungaţi, ca să ne poată scoate la lumina adevărului!

*

Teamă inutilă

Cât trăieşti să n'ai nicio frică! Dacă în vieaţa asta „numa'un pic nu-i bine şi-apoi iară-i rău" — de ce te-ai mai teme?

*

„Om cumsecade"

Să fii: aşa de deştept, încât să-ţi stabileşti singur şi precis diagnosticul intelectual: prostuţ închipuit;
aşa de cinstit, încât roşind până'n albul ochilor, să-ţi recunoşti lipsa de caracter;
aşa de hipersensibil, încât să înregistrezi cele mai fine şoapte perfide, ce le emite periodic, răutatea cronică a sufletului tău;

Iată, în câteva cuvinte, tragedia omului cumsecade.

*

Urare prietenească

Iubite amice, îmi scrii plin de melancolie, că „au trecut patruzeci de ani, de când te simţi necontenit bolnav".

Hm! E foarte greu! Recunosc! Şi-ţi spun cinstit, că mă frământ de câteva zile cu gândul, cum te-aş putea mângâia, ce-ar fi să-ţi scriu şi ce să-ţi ştiu dori, într'o împrejurare aşa de gravă?

După o meditaţie destul de îndelungată, am ajuns însfârşit la o concluzie foarte îmbucurătoare. Deci mă grăbesc să-ţi fac azi, următoarea sinceră urare:

Scumpe şi mult stimate amice! Iţi doresc din toată inima, ca Cel de sus să-ţi ajute, sa mai poţi boli în pace, alţi treizeci de ani încheiaţi. După aceea, bunul Dumnezeu să-ţi dea o sănătate de fier, de cel puţin două decenii.

Iată cum îmi închipui, dragul meu, că ai putea avea parte şi de vieaţă lungă şi de un sfârşit senin şi frumos — nu?

Citiţi cel mai vechiu ziar

Gazeta Transilvaniei

PREDICI ÎN PUSTIU

ELANUL

Vreai să-ţi reuşească o acţiune? Trebue în primul rând voinţă, dar nu strică şi puţin elan. Din contră biata ta voinţă scade pe zi ce trece şi dacă nu vine elanul—însufleţirea—dragostea caldă, cum vreai să-i mai zici pentru ceeace vreai să întreprinzi — te poţi pomeni cu voinţa secată înainte de îndeplinirea lucrului tău. Poţi să-i zici chiar ambiţiune, credinţă, noţiuni cu care elanul este frate de cruce, dar un lucru este cert, *că voinţa singură este ca un mic pârâu de munte care nealimentat de ploi dispare la un moment dat.*

Mie bunăoară nu-mi place tineretul, care ascultă o frumoasă conferinţă patriotică, şi nu isbucneşte în aplauze pline de elan când conferenţiarul se înalţă pe culmile celei mai sincere dragoste de ţară. Tot din acest punct de vedere legiuirile, care îngrădesc prea mult elanul tineresc şi îl sugrumă în faşe nu le consider ca cele mai bune. *Ce au făcut tiranii bolşevici ruşi, care au distrus cu totul prin legi aspre orice elan sincer de acţiune şi manifestare a poporului ocârmuit, se vede din miile de reportagii, care zugrăvesc sincer starea înapoiată a celor salvaţi de sub jugul rusesc.*

Elanul dă aripi, elanul înnobilează pe om, elanul oţeleşte voinţa, măreşte răbdarea, înfrumuseţează munca omenească. Vreai să-ţi construeşti undeva o casă mică, ai voinţă, ai materialul necesar, dar dacă n'ai elanul, pentru ea imaginându-ţi mereu ce frumoasă vieaţă ai putea duce tu în căsuţa ta, nu reuşeşti s'o termini.

Nu pierde elanul, ca să devii un om de primul rang în cariera ce ţi-ai ales nu pierde elanul de a lupta mereu pe calea desăvârşirii tale.

Nimica mai monoton, mai plicticos pe această lume, decât un om complet lipsit de elan, care nu mai ştie să se însufleţească pentru nimic, *omul blazat* cum i se zice într'un termen consacrat. Iată-l că circulă pe străzi în mii de exemplare. Posac, uscat posomorît, se face, că nu te vede, spre a nu-şi strica cu un gest subit al salutului uscăciunea sufletească. Nu crede în nimic, nu crede, că ne vom reîntregi în curând ţara, i-e frică şi dacă Germania şi dacă Anglia va câştiga războiul, tot rău va fi.

Asistă rece la orice spectacol orice conferinţă şi în ruptul capului nu-şi împreună mânile spre a aplauda. Nu-l încântă frumuseţea unui peisagiu al naturii, şi zice scârbit: Ce prostie mai e şi aia, să faci o tură de bicicletă sau să urci un munte, sau să pescueşti pe un mal liniştit de pârâu, sau să te însufleţeşti pentru un zbor cu avionul. *Insufleţeşte-te pentru tot ce-i frumos şi nobil şi lasă pe omul blazat şi posac să-şi trăiască lumea lui, fără să te laşi de loc influenţat în elanul tău firesc de tînăr sau bătrân.*

Dr. M. Suciu-Sibiana

---

obişnuită pe la jumătatea veacului XIII şi care s'a păstrat în cronica lui Simon de Keza din jumătatea a doua a acestui veac.

Nu e pe deplin lămurită chestiunea, prin ce împrejurări a ajuns Transilvania să i se atribuie numirea de *Septem Castra*, cu toate că s'au făcut până acum repetate încercări de a-i da o explicaţie istorică acceptabilă.

Unii afirmă că sub *Septem Castra* ar trebui înţelese cele 7 comitate ungureşti, organizate dela graniţa de Vest a Trasilvaniei succesiv spre centrul ei în măsura, în care Ungurii au reuşit să pătrundă aci până în timpul invaziunii Tătarilor. Această invaziune le-a sdruncinat însă stăpânirea. Teritoriul fiecărui comitat era organizat împrejurul câte unei cetăţi de pământ (castrum) ridicate şi întărite de Unguri în scop de apărare a teritoriului luat în stăpânire. Aceste castre primitive indicau totodată şi punctele succesive de penetraţiune lentă în noul teritor, ale cărui graniţe le întăreau îngrămădind pământ şi lemne spre a împiedeca, la trecători, pătrunderea duşmanului din afară în acest teritor (indagines).

Alţii cred că *Septem Castra* ar fi fost numirea colectivă a oraşelor întemeiate de Saşi; prin urmare s'ar fi referit numai la teritoriul colonizat de ei. Se citează ca argument în sprijinul acestei păreri relatarea bavarezului *Ioan Schiltberger* (Reisen des Johannes Schiltberger in Europa, Asia, Africa von 1394—1427. Ed. Neumann, München 1859) care trecând la sfârşitul veacului XIV prin Ţara Românească şi prin Transilvania, pe care o numeşte *Siebenbürgen*, spune că această ţară ar fi ţară germana (Deutschland) şi capitala ei ar fi *Sibiul*, iar în *Ţara Bârsei* capitala e la *Braşov*[2]). Se mai citează tot în sprijinul acestei păreri şi *afirmaţiunea* lui Aeneas Silvius Piccolomini (1458) că Teutonii transilvani se numesc în graiul local *Siebenbürgenses* după *cele 7 cetăţi*, în care locuiesc.

Cu un secol mai târziu, călătorul Reichersdorf derivă de asemenea numirea Siebenbürgen dela oraşele săseşti, pe care le numără astfel: Sibiul, Braşovul, Bistriţa (Nösenstadt), Sighişoara, Mediaşul (Mydwisch), Sebeşul, Cluju!. Dar împresurarea lor cu ziduri e mai târzie decât numirea Siebenbürgen: a Sebeşului dela 1387, a Braşovului dela 1395, a Bistriţii dela 1465, a Mediasului din sec. XV—XVI. De aceea relatarea lui Reichersdorf nu resistă criticei.

Istoricul Schlözer şi, mai târziu, Rösler afirmă că *Siebenbürgen* ar deriva din *Zibinburg* (cetatea Ţibinului) şi ar fi cuprins la început *numai ţinutul Sibiului (provincia Cibiniensis)*, la care se refereau privilegiile speciale acordate Saşilor prin diploma Regelui Andrei II dela 1224. Numai după extinderea lor asupra tuturor elementelor germane colonizate în Transilvania (1485) s'ar fi extins şi numirea de *Siebenbürgen* asupra provinciei întregi.

In sfârşit istoricul Saşilor, răposatul episcop Friedrich Teutsch afirmă că sub *Septem Castra* nu trebuesc înţelese nici comitatele ungureşti, nici cetăţile amintite, ci *scaunele secuieşti* (*Septem sedes*). Dar amintirea lor documentară se iveşte numai la 1355, este deci mai târzie şi *sedes* nu era identic cu *castrum*.

De aci rezultă concluzia, că numirea *Siebenbürgen* nu poate fi în legătură *numai* cu teritoriul colonizat de Saşi. Incă din veacul al XVI-lea arătase istoricul Antoniu Verancic, bun cunoscător al împrejurărilor din Transilvania, că e o greşală a reduce numele de Siebenbürgen numai la Saşii transilvani.

Cu toate aceste numirea latinească stânsă: *Septem Castra* şi derivatul ei german supravieţuitor: *Siebenbürgen*, în faţa ştiinţei de azi, apar ca fiind de origină incertă, pe care urmează să o lămurească în viitor cercetări mai norocoase decât cele de până acum[3]).

---

[2]) I. Lupaş, *Lecturi din isvoarele istoriei române* Cluj, 1928, p. 70—72

[3]) O astfel de cercetare este cea publicată recent sub titlul *Südsiebenbürgische Grenzburgen* (Cetăţi dela graniţa transilvana de Sud) în *Siebenbürgische Vierteljahrsschrift* (1941, p 16—27) de *Kurt Horedt*, care crede că numirea *Siebenbürgen* ar deriva dela cetăţile zidite din piatră *în cursul veacului al XII-lea în teritoriul, nesigur pentru stăpânirea ungară, din Sudul Mureşului până la Turnu Roşu.*

DIN PASTORALA

I. P. S. S. Mitropolitului Nicolae

Continuare din pag. 1

buzele lor sboară cuvintele aceluiaş dulce graiu românesc, în piepturile lor inima bate la fel cu a noastră. Ne-au dat asigurarea că atunci când va bate ceasul ne vor întinde şi ei mâna de ajutor pentru desrobirea jumătăţii robite a scumpului nostru Ardeal.

Aflându-ne în acele locuri am ţinut de datoria noastră să ne ducem la mormântul unui mare mitropolit al Basarabiei *Gavril Bănulescu*, fiu al Ardealului din părţile Bistriţei, care acum un veac şi mai bine, pe când Basarabia a căzut prima dată sub jugul rusesc şi-a lăsat locurile de naştere şi s'a dus să stea lângă sufletul poporului basarabean pentru a-l întări şi mângâia în încercarea sa. Ne-am închinat la mormântul lui şi i-am dus cuvânt de recunoştinţă pentru credinţa lui cea mare şi pentru dragostea de fraţi năpăstuiţi, care l-a făcut să se ducă să împărtăşească soarta lor. Din mormântul lui dela mănăstirea Căpriana, de pe malul Nistrului, străjueşte în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor drepturile şi hotarele dinspre Răsărit ale neamului nostru.

Din Basarabia am trecut şi dincolo de Nistru la fraţii români de acolo, care de 24 ani n'au mai auzit slujba dumnezeească. Bisericile sunt sau dărâmate la pământ sau prefăcute în grajduri, magazii şi localuri de petreceri. Dar şi sub această grea şi îndelungată prigoană, poporul şi-a păstrat în tainiţele sufletului întreaga credinţă în Dumnezeu. S'au rugat oamenii în casele lor, în lăuntrul sufletului şi Dumnezeu i-a ascultat, aducând mai curând de cât se putea aştepta timpul în care Îl pot mărturisi iarăşi deschis şi fără teamă.

Am sfinţit dincolo de Nistru cea dintâi biserică reclădită după alungarea bolşevicilor. E biserica din *Sucleia*, sat curat românesc de vreo mie de familii, aşezat lângă Nistru la câţiva kilometri spre miazăzi dela oraşul *Tiraspol*. Am auzit cu acest prilej cum s'a păstrat credinţa pe altarul sufletului poporului ca o putere mai presus de lume ce nu poate fi sdrobită de nimic. A alergat la această sărbătoare toată lumea din satele din jur câtă a putut afla despre praznicul ce avea să se întâmple. Cu lacrimi pe obraji au urmărit credincioşii tot timpul această sfântă liturghie, cea dintâi pe care o auzeau după 24 de ani. A fost o adevărată cutremurare religioasă, Parcă ieşise biserica primelor veacuri din catacombe, din ascunzătorile ei de sub pământ. Se îngrămădeau toţi să se atingă de vestmintele arhiereşti, să sărute crucea, evanghelia.

După Sf. Liturghie le-am slujit un parastas pentru toţi morţii lor. A fost o mulţumire de nedescris. Câţi morţi scumpi n'au avut într'un sfert de veac, câte rudenii ucise de regimul de prigoană al bolşevismului, fără să fi avut măcar mângâierea de-a face prin preot o slujbă de pomenire pentru ei? Şi acum toată dorinţa lor le stâmpăra. Nu voi uita nici când icoana acestor suflete de credincioşi care-şi primeau în sfârşit hrana după care atâta au flămânzit.

Şi ne-am zis văzându-i: Când te vei întoarce acasă spune credincioşilor din Ardeal că prin nimic nu poate fi mulţumit sufletul omului şi al poporului ca prin credinţă. Spune tuturor fiilor bisericii din Ardeal să-şi întărească credinţa, să-şi încălzească şi mai mult rugăciunea de mulţumită către Dumnezeu că i-a ferit de asemenea încercări, să-şi învioreze iubirea faţă de Dumnezeu şi de aproapele, căci acestea formează chiagul care leagă pe om de om într'o frăţie ce nu poate fi biruită de nicio durere.

P. S. Episcop *Efrem* acum când eram gata de plecare spre casă ne-a dăruit ca o amintire pentru călătoria şi lucrarea noastră în Basarabia o prea frumoasă icoană a Maicii Domnului. Ei o numesc „Maica tuturor celor scârbiţi", căci ochii ei sunt plini de lacrimi pentru suferinţele şi pentru păcatele oamenilor. In cântări şi rugăciuni ea a fost dusă la gară, iar ajungând în Sibiu a fost adusă cu aceeaşi cinstire în catedrala noastră. Ea va sta aci ca o amintire a suferinţelor prin care au trecut fraţii noştri basarabeni şi a drumului pe care plini de dragoste l-am făcut îndată după desrobirea lor la ei.

Mai amintesc că am dus cu noi de aici din Sibiu, *un vagon plin cu cărţi*, cărţi cu rugăciuni şi alte cărţi de zidire sufletească dintre care unele ne-au fost încredinţate spre a le împărţi din partea societăţii noastre „Astra", apoi mii de cruciuliţe şi iconiţe pe care le-am împărţit peste tot locul.

Le-am făcut rugăciuni, le-am cuvântat, le-am împărţit cărţi de rugăciuni şi cruciuliţe în număr mare şi le-am împărtăşit binecuvântări ca să le ajute bunul Dumnezeu în lupta lor.

Deosebit de mare a fost bucuria mea de a fi întâlnit în ţinutul dela Nistru pe Viteazul nostru *mareşal Ion Antonescu*, Conducătorul statului, plin de încredere în izbânda gândurilor măreţe şi a planurilor de fericire pentru neamul românesc.

Rog pe bunul Dumnezeu să facă să rodească în vieaţa creştină a Basarabiei sămânţa aruncată de noi cu dragoste. Îl rog să ajute întregului neam românesc să vadă împlinindu-se cu un ceas mai de vreme dorinţa lui arzătoare după libertatea fraţilor ce se mai găsesc încă în robie. Şi atunci vă voi face tot din acest loc învitarea să mergem în număr cu mult mai mare cu cuvânt de mângâiere la ei, ca să ne bucurăm împreună de ziua pe care ne-o va da Domnul. Acum le trimitem gândul, inima şi nădejdea noastră neclintită că nu va mai trece mult până atunci.

Domnul este cu noi şi vrea să fie cu noi într'o ţară mare, care să se întindă până unde răsună graiul nostru şi credinţa noastră strămbună, în care Il vom lăuda în veacuri nesfârşite.

Sibiu, la 28 Septemvrie 1941

al vostru al tuturor de tot binele voitor

(ss) **NICOLAE,**
arhiepiscop şi mitropolit

In ce priveşte numirile româneşti obişnuite: *Ardeal* şi *Transilvania* ele, au *sens identic*, cea dintâi fiind traducerea fidelă a celei din urmă, — traducere strecurată în graiul poporului nostru prin intermediul termenului unguresc Erdély.

Cu toate că întrebuinţarea lor este justificată atât în forma latinească mai veche cât ci în traducerea ei românească derivată din ungurescul Erdély — în lucrări de ştiinţă, care trebue să redea întocmai numirile păstrate în cronici e şi documentele utilizate ca izvoare istorice, s'ar cuveni să aibă *în orice împrejurări* întâietate numirea originală *Trasilvania*, de oarece întrebuinţarea ei neîntreruptă, din veacul al XII-lea până în timpul de faţă, i-a creiat *un ideal titlu de drept istoric*.

A sosit timpul ca întrebuinţarea exclusivă a acestei numiri să fie recomandată nu numai în uzul şcoalelor de toate gradele şi în cuprinsul tuturor mijloacelor de învăţământ public sau particular, ci şi în atenţiunea autorităţilor administrative, bisericeşti, militare, culturale şi economice. S'ar face prin aceasta *un bun serviciu unificării de nomenclatură şi* s'ar evita *confuzia deplorabilă* ce produce în texte traduse în limbi străine folosirea termenului de „Ardeal" şi „ardelean" în locul celui de „Transilvania" şi „transilvan". sau când a unuia, când a celuilalt *fără nici un criteriu raţional*. Mai trebue să observ aci că forma adjectivală corectă este aceasta: *transilvan*, iar nu cea atât de răspândită, deşi întrebuinţată cu totul greşit: *transilvănean* După cum nu se scrie şi nu se rosteşte *muntenean* (din Muntenia) sau *oltenean* (din Oltenia), ci simplu *muntean* şi *olteanu*, la fel nu e admisibilă forma *transilvănean*, fiindcă din adjectivul *transilvan* derivă numele propriu *Transilvania* şi nu invers.

Plâng refugiaţii

de **Dr. N. Căliman**

Problema refugiaţilor a fost dela început o problemă de stat. Sute de mii de bărbaţi, femei şi copii, sute şi mii de părinţi fără sprijinul copiilor, de copii fără nici un sprijin părintesc, oameni, care aveau rostul şi adăpostul lor, au ajuns deodată scoşi din case şi bunuri şi aruncaţi pe drumuri în modul cel mai neomenesc şi mai sălbatic.

Situaţia aceasta nu era creată de vre'o vină a lor, ci era din vina acelor nemernici, care au dus ţara în situaţia de a lăsa să fie scoşi din căminurile lor sutele de mii de Români, dintre cei mai buni.

Ţara i-a primit cu lacrimi de duioşie şi cu braţele deschise. S'au arătat toate bunăvoinţele pentru ei. Conducătorul statului a îmbrăţişat problema cu toată înţelegerea şi a arătat dela început cea mai mare bunăvoinţă. A dat toate dispoziţiile pentru ameliorarea situaţiei refugiaţilor. După cum aflăm aceeaşi bunăvoinţă a arătat-o şi locţiitorul D-sale, dl Mihai Antonescu. Şi D-sa a dat toate dispoziţiile pentru rezolvarea problemei refugiaţilor în cele mai bune condiţii.

Şi cu toată bunăvoinţa şi înţelegerea arătată din partea conducătorilor problema a rămas tot nerezolvată. După un an sunt mame refugiate, care plâng, fiindcă nu ştiu cum vor sătura mâne guriţele copiilor, sunt părinţi care nu-şi pot îmbrăca copiii, sunt copii, fugiţi dela vatra părintească, lipsiţi de căldura dragostei de mamă şi tată, care nu ştiu unde vor fi adăpostiţi şi de unde vor lua minimul necesar pentru împlinirea nevoilor, sunt liberi-profesionişti, care au părăsit o situaţie de bunăstare, ca azi să nu ştie ce vor da mâne de mâncare copiilor şi cu ce-i vor îmbrăca, ca să-i trimită la şcoală.

Şi aceasta în ţara, unde se împart bunuri şi moşii şi unde în împrejurările de azi sunt nenumărate posibilităţi de plasare.

Ziarul Ardealul din Bucureşti se întreabă: pentru ce, cine este contra refugiaţilor, cine lucră contra lor?

Noi nu ne întrebăm pentru ce, nici nu credem că ar fi cineva contra refugiaţilor şi ar împiedeca rezolvarea acestei probleme.

Ştim pentru ce se rezolvă în ţara noastră aşa de greu ori şi ce problemă. Este vechea boală a sistemului nostru de administraţie.

Nu ne îndoim de loc, avem chiar toată siguranţa, că s'au dat din partea conducătorilor toate dispoziţiile pentru o rezolvare cât mai bună a problemei refugiaţilor.

Aceste dispoziţii s'au dat mai departe şi s'au dat tot mai departe şi mai departe, până când, credem noi, se vor fi adunat vagoane de rapoarte şi hârtii. Şi problema s'a pierdut în vagoanele de hârtie, a rămas tot nerezolvată.

La noi, înainte vreme mai mult, dar şi acum, toate problemele mari şi mici se rezolvă cu comisii, cu şedinţe, cu rapoarte şi hârtii cât mai multe. Nu problema ca atare şi rezolvarea ei este lucrul principal, ci rapoartele şi hârtiile. Acestea au ajuns să fie un scop în sine. Iar acestea n'au ameliorat niciodată sănătatea publică, n'au făcut agricultură mai bună, n'au românizat industrie şi comerţ, n'au săturat niciodată foamea şi n'au apărat contra frigului, decât pe aceia, care-şi tocesc coatele cu scrierea lor.

Hârtiile şi rapoartele înmormântează la noi în mormanul lor toate iniţiativele, toate bunăvoinţele şi toate problemele mari şi mici.

Acestea stau cu siguranţă şi în calea rezolvării problemei refugiaţilor.

Dl Mareşal Antonescu a făcut în ţara noastră o revoluţie, prin care a măturat într'o singură zi pe toţi falşii şi imoralii idoli, care au dus ţara la problema refugiaţilor.

Să facă şi a doua revoluţie. Să scape ţara de toţi mâncătorii de hârtie şi cerneală. Să-i facă să curme nevoi şi necesităţi, să rezolve probleme şi nu hârtii. Vor scădea arhivele tuturor instituţiilor de stat, azi supraîncărcate, dar vor fi rezolvate problemele mici şi mari deopotrivă. Şi ţara noastră va fi pusă şi ea în rândul ţărilor, unde nevoile şi problemele se rezolvă repede şi bine.

DE CE NU ŞI ALŢII?

de **I. Bozdog**

Niciodată, în ţara noastră, nu s'a făcut deosebire între cetăţeni, când a fost vorba de ceva binefaceri sau drepturi oferite sau garantate de stat şi ele nu s'au mărginit numai la Români. De ele s'au bucurat în chip egal toţi fiii patriei. Scutul legilor acopere pe buni şi pe răi, pe Români şi neromâni deopotrivă. Ba mai mult, un fenomen curios se petrece în ţara noastră tocmai când e vorba de drepturile neromânilor. La reclamaţiunile lor oficialitatea este parcă mai sensibilă, ca să nu se simtă umiliţi prin nedreptăţirea ce ar putea-o obiecţiona şi să nu ni se creeze atmosferă de necivilizaţi şi asupritori faţă de cei ce nu sunt de legea şi limba noastră. Chiar simplii cetăţeni suferim de aceeaşi pacoste a avansurilor pentru cinstita faţă a civilizaţiei.

Deaceea — la noi — nu s'a atins nimeni, nu numai de drepturile personale ale altora, care au fost câştigate de cele mai multe ori încă în vremuri când a nedreptăţi pe un Român era o dogmă în conducerea de stat, şi s'au respectat şi se respectează şi toate înjghebările colective economice, financiare, create cândva cu vădită intenţiune de a strâmtora elementul românesc autohton, sau a-l îngrădi şi apăsa spre a nu putea deveni nici capabil de concurenţă şi nici util mulţimilor etnice româneşti.

Aceste stări s'au transformat în adevărate privilegii, şi chiar după 23 ani de stăpânire românească, ele dăinuesc şi îndeplinesc acelaşi rol nefast pentru care au fost create.

Facă orice om simplu o statistică aproximativă în cercul redus al cunoştinţelor sale şi rostească-se apoi asupra tezei mele. Câte concesiuni de ale statului sunt în mâni româneşti într'un oraş, câte brevete de ale C. A. M.-ului, din cele dinainte de 1918 şi câte s'au dat de-atunci încoace?

Dintre văduvele şi invalizii de războiu câţi Români au primit aceste drepturi şi câţi îl exercită personal sau prin interpuşi români? Nu vorbim acum de evrei, care au fost scoşi complet (cel puţin aşa ne place să spunem) ci ne gândim în special la unguri!

Fac aceasta, nu numai cu durere, ci cu adevărată strângere de inimă, căci după aproape două luni încă tot n'am văzut niciun cetăţean român de lege şi credinţă ungurească, să fi înscris vreo sumă mai importantă la împrumutul reîntregirii, în afară de strictul obligator, deşi beneficiază proporţional mai mult decât Românii!

Şi nu e o simplă afirmaţie aceasta, ci un adevăr prea dureros. In vreme ce toată vlaga neamului nostru, majoritatea braţelor de câştig, stă de doi şi jumătate an sub arme, iar unii sângerează şi pecetluesc cu vieaţa lor hotarele sfinte ale ţării, toţi tinerii şi bărbaţii unguri, se plimbă, se distrează şi câştigă îndoit din bunurile acestei ţări.

Când e vorba de a da o mână de ajutor ţării, ei nu au nicio obligaţie?

In vreme ce fraţilor robiţi li s'a redus raţia de hrană sub minimul necesar susţinerii vieţii, la noi se împarte tuturor cu aceeaşi măsură.

In vreme ce o parte a celor robiţi îndeplinesc munci grele de folos obştesc, sau o parte a lor plăteşte cu vieaţa acţiunea de războiu simbolic, la noi — deşi puteau fi duşi, cel puţin la munci de refacere sau chiar la câte un baraj de foc, unde se cer calităţi de vitejie şi îndrăsneală — toată lumea a rămas la atelierul său, în prăvălia sa, în întreprinderea sa, în slujba sa la stat, etc.

Nu e o plângere, niciun reproş, ci o simplă întrebare: de ce nu şi alţii?

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ECONOMICE

Problema românizării vieţii economice

de **Virgil V. Branisce**

Problema românizării industriei şi comerţului a început să frământe opinia publică numai în timpul ultimilor ani. Complet neglijată în perioada care a urmat unirii din 1918, atunci când s'ar fi putut realiza uşor, a început să se simtă necesitatea românizării numai după criza economică, care pe lângă alte urmări a avut şi pe aceea de a împiedeca posibilitatea de până atunci a multora de a găsi uşor o slujbă la stat.

Astfel un mare număr de Români a ajuns să bată la porţile întreprinderilor particulare în căutarea unei bucăţi de pâne. Dar aici au găsit drumul închis. Intreprinderile comerciale şi industriale, aproape în totalitatea lor cu capital străin, îşi apărau cu îndârjire privilegiile câştigate în urma nepăsării noastre, şi nu admiteau intrarea „indigenilor" în cetăţile lor, în care trăiau ca un stat în stat, formând grupuri compacte, ca nişte plăgi în corpul naţiunii noastre.

In faţa acestei crude realităţi conştiinţa naţională a început să reacţioneze. Intâiu timid şi izolat, apoi mai puternic, până ce guvernele partidelor politice din acea vreme au încercat să intervină.

Dar orice încercare de soluţionare a acestei probleme s'a lovit dela început de greutăţi peste care nu putea trece. In afară de rezistenţa celor vizaţi, care nu găseau cu cale nici măcar să răspundă ministrului din acea vreme, care cerea întreprinderilor minoritare să primească în serviciu funcţionari comerciali şi industriali români, mai erau multe alte piedeci.

O cauză era că această problemă nu era ridicată numai de oameni desinteresaţi şi sinceri în naţionalismul lor, ci şi de mulţi alţii care voiau doar să-şi creeze o platformă politică în vederea mult doritei „veniri la putere".

Iar mai presus de toate, corupţia care domnea atunci şi care zădărnicea orice încercare de îndreptare a situaţiei.

Chiar soluţiile grupărilor sau personalităţilor naţionaliste difereau sau se contraziceau. Se credea posibil de către unii exterminarea totală a unei categorii de străini, alţii cereau numai îndepărtarea lor din posturile şi situaţiile pe care le ocupau, iar alţii voiau să rezolve această problemă prin limitarea locurilor ocupate de străini prin un număr proporţional, în raport cu elementul autohton.

Se pare însă că aproape toţi, care preconizau aceste reforme naţionale, vedeau realizarea lor prin simple măsuri administrative sau poliţieneşti, fără prea mari schimbări în structura economică a ţării. Nu se ţinea seamă de faptul că aceste reforme nu erau numai de ordin naţional, ci şi social şi mai ales economic. Fiindcă nu profitam prea mult dacă măream numărul Românilor din serviciul străinilor, unde erau ţinuţi în stare de inferioritate şi fără cuvânt în conducerea întreprinderilor. Adevărata soluţionare a problemei nu era mărirea numărului de slujbaşi români şi reducerea şomajului care începea să apară, ci naţionalizarea însăşi a întreprinderilor şi înglobarea lor în patrimoniul poporului nostru. Iar aceasta nu se putea realiza fără mari prefaceri economice şi sociale.

Aproape întreaga noastră vieaţă economică era organizată şi condusă de reprezentanţii unei rase parazitare, care ocoleau orice muncă directă şi trăiau din exploatarea străduinţelor noastre. Se creiase un întreg sistem de intermediari, prin mâna cărora trebuia să treacă spre vânzare întreaga producţie şi care exploatau şi pe cultivatori şi pe consumatori. S'a ajuns până acolo — în epoca premergătoare frământărilor de astăzi — ca un intermediar care prelua recolta dela cultivator şi o vindea mai departe, să câştige prin această simplă operaţie de mijlocire, mai mult decât ţăranul care muncea un an întreg pe ogorul lui. Iar marea deosebire între preţurile produselor agricole şi cele industriale, greu simţită de un popor de plugari, era, e adevărat, cauzată de scăderea preţului cerealelor pe pieţele din străinătate, dar era mult agravată prin lipsa unei organizări a cultivatorilor de a-şi putea vinde direct produsele.

Singura încercare făcută pentru a remedia această stare şi pentru a putea îndepărta pe intermediari, a fost cooperaţia.

Dar o cooperaţie, în care intra numai cine voia, care tindea către birocratism şi căpătuirea unora şi era în primejdia de a deveni o armă în mâna politicianismului fără scrupule, nu putea fi organismul care să salveze pătura producătoare din ghiarele intermediarilor. Numai după experienţe de zeci de ani — sau chiar o sută — şi o educare continuă a populaţiei ar fi putut ajunge cooperaţia particulară să-şi creeze oameni pricepuţi şi să se impună în întreaga ţară. Fiindcă cooperaţia are valoare numai dacă organizează în întreaga ţară producţia, valorificarea şi repartizarea ei .

Dar ne punem întrebarea dacă este posibil să aşteptăm acest timp îndelungat până când se va putea face educaţia tuturor producătorilor şi până ce se vor convinge toţi de necesitatea şi utilitatea cooperaţiei. Mai ales că s'au văzut atâtea exemple descurajatoare, atâtea greşeli, şi de atâtea ori rezultatul era că unii acaparau munca şi capitalul celorlalţi.

Aşa încât ajungem la concluzia că primul pas spre românizare este eliminarea intermediarilor, a elementelor parazitare, în marea lor majoritate străini de neamul nostru, şi pentru aceasta este nevoie absolută de intervenţia activă a statului în raporturile dintre producători şi consumatori. Fiindcă numai aşa vom putea ajunge ca de pe urma muncii plugarului român să nu se îmbogăţească străinii şi ca diferenţa de preţ câştigată acuma de alţii, să rămână în punga celei mai preţioase păturii a poporului nostru.

Şi dacă intervenţia statului este necesară în organizarea şi valorificarea producţiei agricole, este cu atât mai mare nevoe de sprijin în ce priveşte mica industrie şi meseriile — acuma în mâna altora — unde numai aşa vor putea Românii să înfrunte concurenţa străinilor şi să ajungă la desvoltarea la care au dreptul.

Dar au trecut timpurile, când ridicarea acestor probleme era bună doar ca armă de luptă între diferitele partide politice.

Acuma trăim într'un stat naţional totalitar care are posibilitatea să intervină în toate chestiunile vitale ale neamului şi care va trece, desigur la măsurile necesare de naţionalizare ale întreprinderilor cu capital străin. Şi suntem convinşi că aşa cum a dispărut politicianismul, va dispărea şi corupţia, care zădărnicea orice încercare serioasă de îndreptare şi va fi posibilă o românizare a vieţii economice în adâncime, nu numai de suprafaţă, ca până acuma.

ROMÂNE!

Subscrie la

Imprumutul Reîntregirii ROMÂNIEI

în hotarele ei etnice şi istorice

In Basarabia desrobită

Insemnări dintr'o călătorie misionară

de **Pr. A. Radu**

Mi-a fost dată marea bucurie să fac parte din misiunea ardeleană de vlădici şi preoţi, pornită să ducă un cuvânt de mângâiere fraţilor basarabeni, desrobiţi de curând din cea mai infernală tiranie. Am purces pe drumuri basarabene, în cercetarea fraţilor, care căzuseră „între tâlhari" de un an de zile, însufleţiţi de toată iubirea pe care ne-a poruncit-o şi pilduit-o Mântuitorul, ca şi de iubirea aceea de neam, mai tare decât moartea, care nu-şi poate uita niciodată fraţii de sânge, oricât de departe s'ar găsi ei. Şi am plecat, noi Ardelenii, cu inimile sângerânde de durerea sfâşierii Ardealului, ca să ne bucurăm de bucuria desrobirii fraţilor noştri basarabeni; am plecat din pământul milenar al pătimirilor naţionale, să ne cunoaştem fraţii, de peste Prut şi Nistru, aşezaţi, după cuvântul cronicarului „în calea tuturor răutăţilor". Dar pe lângă sentimentele aşa de creştineşti şi româneşti, ce ne stăpâneau, mai era şi curiozitatea — aşa de firească, — care ne făcea nerăbdători, de a pătrunde într'o lume straşnic zăvorîtă lumii civilizate, în care s'a făcut cea mai vastă şi colosală experienţă şi operaţiune a faimosului tâlhar mitologic Procuste.

Nu mică ne-a fost deci emoţia, când în dimineaţa de 6 Septemvrie, caravana noastră trecea peste Prut, acel „râu blestemat", care în două rânduri a ajuns despărţitor de fraţi — şi pela Leuşeni, păşim pe pământul scump al Basarabiei. Trecerea acestui râu, mi-a răscolit şi unele amintiri ce le aveam în legătură cu el. Intr'adevăr în apropierea acestui râu, am stat şi eu două luni în anul acesta, în mijlocul iubiţilor ostaşi — ca preot militar — şi îi însufleţisem mereu pentru ziua cea mare, când aveau să treacă Prutul şi să-şi desrobească fraţii. Acum, când şi eu m'am învrednicit prin jertfa lor să trec acest râu, gândul meu era la toţi acei ostaşi români biruitori, acum peste Prut şi peste Nistru, peste Bug şi peste Nipru, iar în sufletu-mi copleşit de amintiri, răsuna ecoul cântecului lor obişnuit, de-acum câteva luni:

„Hai cu Domnul sfântul"
Haidem peste Prut
Să păzim pământul
Care l-am avut".

Şi cântecul lor de atunci, s'a prefăcut în realitate şi noi puteam acum să înaintăm prin frumoasa Basarabie, spre capitala ei: Chişinău. Peste tot pe unde trecem, ne întâmpină urmele războiului. Rănile pământului, pricinuite de obuze şi schije, sunt încă neşterse şi pe margini de şosele se văd sfărâmături de maşini... Toate îţi spun destul de lămurit: pe aici a trecut războiul, cu toate grozăviile lui.

In inima însângerată a Basarabiei

Dar despre ororile războiului modern, când trebue să lupţi cu un adversar neloial, cum sunt comuniştii, îţi faci o idee abia când pătrunzi, în Chişinău, mândria şi gloria de altădată a Basarabiei, acum prefăcut literalmente în ruini de furia dementă a bolşevicilor. Un aspect mai sinistru şi mai dezolant decât îl prezintă Chişinăul azi, nu cred că l-a avut nici Ierusalimul distrus de legiunile Romei, pe ruinele căruia fiii lui Israel îşi plângeau gloria pierdută. Ruinele Chişinăului sunt o teribilă demonstrare de ceeace este comunismul în esenţa şi consecinţele lui: distructiv prin definiţie, pasiunea demonică, de a face răul de dragul răului. Această „artă pură", a răului de dragul răului, este pasiunea diavolului, şi bolşevicii s'au dovedit, cei mai harnici şi devotaţi credincioşi ai crezului satanic. Intr'adevăr frumosul Chişinău de altădată, l-au prefăcut în cenuşă, nu din consideraţii tactice, strategice sau alte motive, dictate de operaţiunile de războiu, ci numai şi numai din pasiunea de a face rău, ori când şi oricui. Când priveşti „isprăvile tovarăşilor", ai convingerea deplină că pe acolo au trecut „Posedaţii" lui Dostoevski, acei faimoşi. Petre Verhovenski şi Sigaliev multiplicaţi în mii şi zeci de mii de exemplare,

— Va urma —

Biserica şi şcoala românească a Braşovului

de **A. A. Mureşianu**

Nu se poate afirma că Românii din Transilvania şi regiunile româneşti ale Ungariei ar fi fost lipsiţi întotdeauna de centre proprii culturale. Incă din vremea voevozilor şi cnejilor existau în aceste regiuni sute de mânăstiri şi schituri româneşti, dintre care unele au fost mult timp nu numai centre ale învăţământului bisericesc de atunci, ci şi reşedinţe episcopale. Cine se mai îndoieşte astăzi de importanţa culturală, mai ales pentru Românii din Nordul Transilvaniei, a Mânăstirii şi bisericii cu hramul Sf. Arhangheli Mihail şi Gavril din Perii Maramureşului, puse la 1391, subt protecţia directă a Patriarhiei constantinopolitane de voevozii români, fraţii Baliţă şi Drag, care au fost distinşi şi răsplătiţi pentru meritele lor ostăşeşti de către regele Ludovic cel Mare, din casa Anjou, „între alte onoruri" (inter ceteros honores) şi cu demnitatea de şefi supremi sau „comiţi" ai Săcuilor? Bogat înzestrată de aceşti voevozi, care stăpâneau şi dispuneau şi de venitele unor oraşe şi cetăţi ca Hustul, Cetatea de Peatră, Teceul, Câmpulungul maramureşan şi Sighetul, Perii au fost până la începutul veacului al 18-lea nu numai reşedinţă episcopală, ci şi centru de învăţătură şi de lumină pentru Români. Cine se mai poate îndoi de importanţa culturală a mânăstirii Prislopului din ţara Haţegului, întemeiată odinioară de însuşi ctitorul Tismanei, sfântul călugăr Nicodim şi ridicată mai târziu la o strălucire şi mai mare de domniţa românească Zamfira? Cine să nu se descopere cu respect în faţa ruinelor mânăstirilor Vadului şi Geoagiului care au fost timp îndelungat şi reşedinţe episcopale româneşti?

Dar Românii din Transilvania şi Ungaria şi-au avut centrele lor culturale şi în jurul oraşelor mari importante ale acestor ţări. Se ştie că mitropolia românească a Transilvaniei şi-a avut reşedinţa în însăşi vechea ei capitală Alba Iulia. Episcopi români au rezidat, încă din Timpul regelui Matei Corvinul, şi în preajma Clujului, la Feleac.

Despre episcopia făgărăşană a Galaţilor, amintită tot pe timpul acestui rege, se crede că este şi mai veche.

Cu toată aplecarea spre catolicism a nobilimii româneşti din cele „opt districte valahale" bănăţene, fruntea de odinioară a oştirii lui Iancu Corvinul, totuşi găsim şi aici urme de mânăstiri, de vlădici ortodoxi şi chiar şi de şcoală românească, încă din timpuri destul de vechi.

Urme vechi de şcoală românească propriu zisă s'au constatat şi în alte regiuni româneşti, ca de pildă la Făgăraş şi Săliştе, dar cea mai veche dovadă a clădirii unei şcoale româneşti, şi încă de piatră, ne-a reuşit a o descoperi, în anii trecuţi, în arhivele Braşovului.

Cu toate că vechea cronică românească a bisericii Sf. Niculae afirmă că deodată cu clădirea acestei biserici în anul 1495 s'a întemeiat şi şcoala,

totuşi regretatul Andrei Bârseanu, istoricul şcoalelor Braşovului, nu putuse găsi o dovadă mai veche a existenţei lor, decât în cartea „Nova Dacia“ din anul 1743 a călugărului iezuit Fasching.

Importanţa documentului descoperit de noi este deci cu atât mai mare, cu cât el ne confirmă nu numai faptul existenţii pe lângă biserică a unei şcoale rudimentare — ceeace este lucru firesc — ci *dovada construirii în anul 1597 a unei case speciale de piatră pentru „şcolarii“ români braşoveni.* El constă într'o socoteală (Verrechnung) făcută de către magistratul Braşovului la 6 Februarie 1598 cu „Popa Mihai“, cunoscutul colaborator al lui Coresi, despre cheltuelile făcute cu repararea bisericii şi cu zidirea pe un loc nou, cumpărat cu 18 fiorini, a *„casei şcolarilor“* (der Schulleren Haus).

Socoteala ne spune că lucrările s'au început în anul 1595 „după sosirea la Paşti a lui Aaron Vodă“ (Wie der Aaron Waida heraus ist kummen zu Osteren).

Este anul confederaţiunii şi a alianţei încheiate împotriva Turcilor de principele Transilvaniei Sigismund Báthori cu Mihai Viteazul şi cu voevodul Moldovei Aaron, anul în care şi Mihai Viteazul începu zidirea, în însăşi capitala ţării, Alba Iulia, şi în apropirea reşedinţei principelui Bathori, a noei biserici a „Mitropoliei Belgradului“.

Faptul daniei lui Aaron-Vodă către biserica din Braşov ne era cunoscut din hrisovul lui din 28 Noemvrie 1594, în care însă *nu se vorbeşte nimic de şcoală*, ci numai de „isprăvirea şi împodobirea bisericii“. De fapt din socoteala Popii Mihai reiese că cele mai multe cheltueli s'au făcut cu biserica. Totuşi şi cu clădirea şcoalei s'au cheltuit aproape 150 florini, ceeace însemnează o sumă importantă pentru acele vremi, când, după documentele de atunci, preţul mijlociu al caselor din centrul cetăţii Braşovului era cam 200 fiorini, căci nu erau în oraş decât 14 case a căror valoare trecea peste 300 florini. (Cf. A. A. Mureşianu, *Clădirea şcoalei româneşti din Braşov de către popa Mihai în anul 1597*, în „Anuarul Institutului de Istorie Naţională“, IV, Cluj 1927).

Nu mai încape deci nici o îndoială că vechea cronică afirma adevărul punând întemeierea bisericii (de piatră) şi a şcoalei în anul 1495. Ea s'a făcut, după mărturia vechilor documente săseşti, „la intervenţia unor boieri de frunte“ (auf Fürbitt einiger vornehmer Bojaren). Intre aceştia va fi fost şi Neagoe Vodă Basarab, înainte de a ajunge Domn, căci pe el îl consideră ca ctitor principal însemnările vechi ale bisericii. „Lângă aceasta — scrie vechea cronică a Popii Vasile — s'au sculat cu ajutor şi *orăşenii de aici*, bătrâni şi tineri, bogaţi şi săraci, mici şi mari şi au isprăvit sfântul oltar şi clopotniţa cea veche“.

Dar biserica românească a Braşovului era de dată şi mai veche. Ea fusese însă clădită din lemn, precum se clădeau atunci şi cele mai multe case, cetăţi şi castele, ca de pildă castelul Branului, reclădit din piatră numai la 1377. Aceasta o aflăm cu preciziune din bula dela 15 Decemvrie 1399 a Papei Bonfaciu IX, care constată că „în oraşul Corona, numit de popor Braşov“ dela marginile „creştinătăţii“, „mulţimea (multitudo) Grecilor, Românilor, Bulgarilor, Armenilor şi altor necredincioşi *are o biserică* (eclesia)... pentru cultul lui Dumnezeu“.

Este deci clar că această biserică a „mulţimii“ Românilor din Braşov a trebuit să fie şi mai veche. De aceea nu trebue să ne îndoim de sinceritatea istoricului Iosif Kemény când scria în „Lexiconul Transilvaniei“, privitor la bula din 1234 a Papei Grigore IX, care vorbeşte despre trecerea unor „Unguri şi Saşi“ din „episcopia Cumanilor“ la „schisma... pseudo-episcopilor valahi“, că din acest document reiese că „Românii noştri transilvăneni n'au fost în acea vreme fără episcop propriu“ (Valachos nostros Transilvanos ea aetate non fuisse absque proprio Episcopo.).

Iată deci că Românii braşoveni, şi cei din Transilvania, n'au fost nici în ce priveşte biserica şi şcoala lor, după vorbele scriitorului braşovean Nicola Nicolau, „cu nimic mai prejos, decât alte neamuri“.

Informaţiuni

Aviz medical important

Dr. Gh. Găldău, medic primar radiolog, demobilizat şi-a reluat consultaţiile de radiodiagnostic şi radioterapie în Str. Virgil Oniţiu Nr. 4 orele 8—11 şi 3—6.

*

Se aduce la cunoştinţa celor interesaţi că dispensarul policlinic din Braşov (Str. Hirscher Nr. 1) este prevăzut cu un aparat modern radiodiagnostic şi se dau consultaţii gratuite pentru toţi cei lipsiţi de mijloace, zilnic între orele 11—1.

*

Preţul izlazurilor poate fi plătit cu titluri de stat.

Ministerul Agriculturii şi Domeniilor a dat dispoziţiuni Camerelor Agricole să ia măsurile cuvenite pentru ca toate comunele înzestrate cu izlazuri, — fie prin legea din 1907, fie prin legea agrară — să poată lichida debitele datorate achitându-le în titluri de rentă.

Prin această operaţiune comunele pot să-şi lichideze aceste datorii cu 50% din valoarea lor. Este necesar să se achite aceste debite căci numai după lichidarea lor completă, — care se face mai lesne în împrejurările de faţă, — se va putea începe acţiunea hotărâtoare pentru îmbunătăţirea izlazurilor.

In urma acestor dispoziţii, o parte din primării — înţelegând rostul acestei măsuri, — au şi început lichidarea.

*

Adăpost bun pentru vite

Vita lăsată în vânt, în ploaie şi în frig, oricât de bine hrănită slăbeşte şi nu are poftă de mâncare. Ceeace mănâncă nu se prinde de ea. Părul îi stă vâlvoi, spinarea încovoiată de frig şi vreme rea. Nu-i poate cere nimeni muncă, nu-i poate cere lapte. In adăpostul unde să n'o ajungă vântul şi vremea rea, cu aşternut şi lumină, ea se hrăneşte bine, prinde carne pe dânsa, i se umplu ugerele de lapte şi îi dă gospodarului cu dragoste şi mulţumire şi laptele, de-i umple şiştarele şi muncă oricât de grea şi îndelungată.

Adăpostiţi vitele şi daţi-le hrană bună şi curăţenie. Cine nu are adăpost, nu merită să aibă vite, le necăjeşte şi le omoară.

*

Inlesniri pentru cultivatorii de floarea soarelui.

Fabricele de ulei, care trebuiau să dea cultivatorilor de floarea soarelui câte 5 kg. ulei de fiecare hectar, n'au putut să producă cantităţi îndestulătoare de ulei şi astfel cultivatorii de floarea soarelui erau ameninţaţi a rămâne fără ulei.

Pentru a se remedia această situţie Ministerul Agriculturii şi Domeniilor a intervenit la Ministerul Economiei Naţionale — Subsecretariatul de Stat al Aprovizionării — să se aprobe cultivatorilor de floarea soarelui să facă uleiul necesar la presele ţărăneşti.

*

In atenţiunea proprietarilor de automobile

Toţi proprietarii de autovehicole turisme, camioane, camionete, autobuze, cisterne, autodube etc. sunt obligaţi a se prezenta în termen de 3 zile la Comisia de rechiziţie ce funcţionează la Chestura Poliţiei Municipiului Braşov cu o declaraţie prin care vor arăta: Nr. autovehicolului, Marca, anul fabricaţiei, Nr. de cilindri, numărul locurilor, numărul şi dim. cauciucurilor, felul autovehicolului; la turisme se menţionează dacă este limuzină sau sport, la autocamioane, camionete şi cisterne se va arăta tonajul.

Declaraţiunea de mai sus se va da numai pentru vehicolele deţinute de proprietari şi nu şi pentru cele rechiziţionate.

Cei care nu se vor conforma, vor suferi rigorile legii rechiziţiilor.

Incunoştiinţare

Se aduce la cunoştinţa creditorilor Societăţii Turistice Maghiare din Braşov şi ai Societăţii Săcuieşti Braşov ca să-şi anunţe creanţele lichidatorului delegat de Minister, avocat public Cornel Puiu cu dom. în Braşov Str. Sft. Ioan Nr. 25.

In caz contrar se va omite lichidarea eventualei creanţe.

Lichidator:
Cornel Puiu, avocat public
Braşov.

Primăria Municipiului Braşov.

No. 23.519/1941
Serv. economic.

Inştiinţare

Se aduce la cunoştinţa generală, că ceasurile publice din Braşov s'au defectat din cauza condiţiilor atmosferice din ultima vreme, iar repararea lor necesită un timp mai îndelungat, din cauza că anumite piese defectate se găsesc numai în străinătate.

Apelăm deci la răbdarea înţelegătoare a publicului. Primăria depunând toate stăruinţele pentru a curma cât mai curând acest neajuns.

Deasemenea rugăm publicul să aibă aceeaşi înţelegere şi pentru greutăţile pe care administraţia Municipală le întâmpină cu ridicarea gunoaielor, din cauza folosirii autocamioanelor pentru transporturi de sare şi alte articole de primă necesitate. Pentru a scuti deci oraşul de aspectul urât al lăzilor de gunoaie aşezate la marginea trotuarelor, publicul este rugat să le depoziteze numai sub porţi până la ridicarea lor de către organele serviciului salubrităţii.

Nu ne îndoim că rugămintea noastră provocată de împrejurări excepţionale, va găsi şi înţelegere corespunzătoare a cetăţenilor.

Braşov, la 30 Septemvrie 1941.

Primar: Secretar General
Dr. N. G. V. Gologan *Dr. V. Voicu.*

Şeful Serviciului,
T. Stinghe.

Comisiunea Mixtă Româno-Bulgară pentru schimbul de Populaţie

Comunicat

Toţi Românii evacuaţi din judeţele Durostor şi Caliacra care au avut proprietăţi rurale sunt înştiinţaţi, că subcomisiunile mixte care lucrează în Dobrogea de sud, sunt pe punctul de a termina culegerea, la faţa locului, de date necesare întocmirii situaţiunilor de averea celor evacuaţi şi urmează a veni în ţară pentru perfectarea şi semnarea acestor acte.

In acest scop, toţi cei ce au lăsat în judeţele Durostor şi Caliacra, pământ sau orice imobil rural în afară de loturile de colonizare, vor trimite de îndată pe adresa: Comisiunea Mixtă Română-Bulgară pentru schimbul de populaţie, Bucureşti, Palatul Adunării Deputaţilor, copii de pe actele de proprietate certificate de autoritatea comunală, la sate, şi de Poliţie la oraş, a locului unde interesaţii locuiesc în prezent.

Această publicaţie nu priveşte pe cei ce intră în categoria celor prevăzuţi de art. 5 al Tratatului dela Craiova.

Gater cu joagăr orizontal

în bună stare pentru fasonat grinzi, a se oferi detailat la

Soc. Naţională de Gaz Metan,
MEDIAŞ

PRIMĂRIA COMUNEI CODLEA

No. 2444/1941

Publicaţiune

Se aduce la cunoştinţă generală, că primăria comunei Codlea, dă în exploatare parchetele de pădure ale anului 1941/1942, prin licitaţie publică cu oferte închise şi sigilate, — potrivit dispoziţiunilor art. 88—110 din L.C.P. şi Normele generale pentru ţinerea licitaţiilor la administraţiile publice.

Licitaţia se va ţine în localul primăriei comunei Codlea şi anume:

1. In ziua de 29 Octomvrie 1941, ora 10 a. m. pentru exploatarea prin dijmă a materialului lemnos de 1916 fire fag şi 374 fire plop şi mesteacăn din parchetul „Păstrava“.
Garanţia provizorie Lei 45.000.—
2. In ziua de 30 Octomvrie 1941, ora 9 a. m. pentru vânzarea în bloc a materialului lemnos de 900 fire fag din parchetul „Valea Lată“.
Garanţia provizorie Lei 20.000.—
3. In ziua de 30 Octomvrie 1941, ora 11 a. m. pentru vânzarea în bloc a materialului lemnos de 1208 fire fag şi 74 fire plop şi mesteacăn, din parchetul „Valea Homorod“.
Garanţia provizorie Lei 30.000.—

Supraoferte nu se primesc.

Condiţiunile speciale de exploatare, respective vânzarea se pot vedea la primăria comunei Codlea şi Ocolul Silvic Braşov, în cursul orelor oficiale.

In cazul, că licitaţiile fixate mai sus, nu vor da rezultat satisfăcător, se vor ţine noi licitaţii şi anume:

In ziua de 10 Noemvrie 1941, ora 10 a. m. pentru parchetul din „Păstrava“, — în ziua de 11 Noemvrie 1941, ora 9 a. m. pentru parchetul din „Valea Lată“ şi în ziua de 11 Noemvrie 1941, ora 11 a. m. pentru parchetul din „Valea Homorod“.

Codlea, 3 Oct. 1941.

Primar, *G. Göbbel.* Notar, *I. Magda.*

Primăria comunei Feldioara jud. Braşov

No. 2035—1641

PUBLICAŢIUNE

Comuna politică Feldioara vinde prin licitaţie publică parchetul No. 2 din anul 1940—41 „Dumbravă“ compus din 387 fire stejar repartizaţi în 129 loturi mici.

Licitaţia se va ţinea în ziua de 15 Noemvrie 1941, orele 9, la faţa locului în pădure, pe lângă respectarea dispoziţiunilor legale.

La licitaţi pot lua parte numai locuitorii comunei

Condiţiunile de licitaţie se pot vedea la Ocolul Silvic Braşov sau la primăria comunală Feldioara.

Feldioara, 5 Oct. 1941.

Primar, Notar,
Gh. Constantin *E. Binder*

Primăria comunală Măieruş jud. Braşov

No. 2735—941

PUBLICAŢIUNE

Se aduce la cunoştinţă că, în ziua de 20 Octomvrie 1941, la orele 16, se va ţinea în localul primăriei comunale Măieruş, judeţul Braşov, licitaţie publică pentru vânzarea unui număr de circa 1473 arbori de fag rupţi, uscaţi, etc. proveniţi prin marcarea parchetului pe anul forestier 1941 - 942, din pădurea Seria II-a „Şipote“ proprietatea comunei Măieruş jud. Braşov.

Licitaţia se va ţinea în conformitate cu dispoziţiunile art. 88—110 din L. C. P. cu oferte închise şi sigilate.

Garanţia provizorie este de 10% din suma oferită.

Condiţiunile speciale de vânzare se pot vedea la primăria comunală Măieruş şi la Ocolul Silvic Braşov.

Supra oferte nu se primesc.

In cazul când licitaţia va rămâne fără rezultat, se va ţinea o nouă licitaţie în ziua de 30 Octombrie 1941 la aceeaşi oră şi în acelaşi local.

Măieruş. 30 Sept. 1941.

Primar, Notar,
Martin Foof *Const. Comaniciu*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CRONICA RAZBOIULUI

In curând

vom scutura complet umilinţa de pe umerii noştri...

Peste amărăciunile zilelor ce le trăim, zile în care încordarea generală către culmile supremului ideal devine tot mai hotărîtă, se revarsă din belşug entuziasm şi nădejde în izbânda deplină a ostaşilor noştri. Ori unde ar fi ei, la Odesa sau la Crimeea, pe malurile Niprului sau la marea de Azov, dragostea noastră îi urmăreşte pretutindeni, rugile în biserici se înalţă pentru ei, pentru că toată credinţa şi nădejdea noastră către Dumnezeu şi către ei se îndreaptă. Lor le înălţăm imnuri de slavă nepieritoare căci fără sfârşit va fi opera ce se înfăptueşte. Am fost din nou încercaţi, dar desnădejdea nu ne-a copleşit. Ca şi în trecut, neamul se plămădeşte din sângele ostaşilor şi sfârtecarea hotarelor. Intreaga glie strămoşească este stropită din nou cu sânge românesc, dar peste jertfele de astăzi şi de mâne, se va ridica tot mai impunătoare mândra cetate a românismului.

Recunoaşterea de către aliaţi a strădaniilor şi jertfelor noastre, ne întăreşte şi mai mult credinţa că durerea noastră este înţeleasă, iar dreptatea cauzei noastre recunoscută.

Eroismul soldaţilor români este scos în evidenţă de întreaga presă germană şi italiană, dovedindu-se prin aceasta că popoarele care au adus în cursul istoriei atâtea jertfe pentru dreptul lor la vieaţă, ştiu să preţuiască jertfele aduse de neamul nostru în acest războiu.

Ziarele germane recunosc că războiul din Răsărit este foarte greu şi că înfrângerea bolşevismului necesită jertfe enorme.

Germania se înclină respectuoasă în faţa tributului de sânge pe care l-a adus România, aliată în lupta contra duşmanului comun.

Soldaţii noştri şi-au dat vieaţa pentru un viitor mai bun al neamului şi pentru reîntregirea ţării, într'o Europă paşnică şi liberă. Jertfa pe care poporul nostru a adus-o în lupta contra bolşevismului găseşte în Germania o înţelegere şi o apreciere plină de respect.

Fuehrerul a relevat în cuvântarea sa dela 3 Oct. contribuţia Românilor şi în special a Conducătorului Statului.

Hotărîrea României de a participa la campania din Răsărit, este preţuită cu atât mai mult, cu cât vecină fiind cu Uniunea Sovietică era expusă unor mari primejdii, în special la începutul acţiunilor militare. Participarea noastră la acţiunile războinice a fost şi este încoronată de succes: întinse teritorii româneşti au fost desrobite de sub ocupaţia bolşevică, iar din punct de vedere pur militar, datele publicate de Marele Stat Major dovedesc succesul şi superioritatea vitejiei române asupra duşmanului din Răsărit. Iată cum, prin luptă şi hotărîri îndrăzneţe armata noastră aduce o contribuţie proprie în noua Europă, care se construeşte pe câmpul de bătaie. Ştim, orice jertfă fie cât de mică, provoacă durere. Şi totuşi, tot ce e nou şi bun, a răsărit de când este lumea, numai din jertfe. Fără jertfă nu există victorie şi fără victorie nu există libertate şi vieaţă pentru un popor. In eroica luptă soldaţii români au aţintite privirile numai spre scopul suprem: *distrugerea bolşevismului şi eliberarea fraţilor din stăpânirea tirană* ..

La elogiul adus de ziarele germane, pe care l-am evidenţiat aici, se adaugă cel al presei italiene care se ocupă de îndârjirea în luptă a soldaţilor noştri scoţând în evidenţă victoriile repurtate până acum şi mărturisind încrederea ce o au în spiritul de jertfă a soldatului român pornit, în luptă pentru triumful dreptăţii, scuturând în felul acesta pentru totdeauna umilinţa de pe umerii noştri...

In ultimele zile trupele române au realizat noui câştiguri de teren în sectorul Odesa, capturând un număr important de prizonieri şi material de războiu. De asemeni aviaţia a doborît în ziua de 5 Octomvrie trei avioane sovietice şi a bombardat cu efect importante centre de aprovizionare bolşevice. De altfel asupra mersului operaţiunilor pe frontul de Răsărit în cercurile militare domneşte un optimism robust, cu toate că ştirile de pe front sunt acum rare. Se aşteaptă însă ca în zilele următoare să se ridice vălul tăcerii şi atunci duşmanii vor fi puşi în faţa unui progres uimitor, dat de tăcuta ofensivă desfăşurată după planuri bine chibzuite.

Ofensivele pe frontul de Est

Cu toată tăcerea ce caracterizează acţiunile mari ale armatelor creştine ce luptă în Răsărit, cercurile militare bine informate cunosc rezultatul ofensivei de pe frontul de Est: La Vest de Petersburg, o tentativă de debarcare a unor importante forţe sovietice susţinută de focurile tuturor forţelor dela Kronstadt şi de artileria navală de coastă, a fost în mod complet respinsă, prin acţiunea hotărîtă a trupelor germane pregătite de apărare. In acelaşi timp atacurile violente prin care se tindea la formarea unei spărturi în centru, s'au prăbuşit. Inamicul a suferit grele şi sângeroase pierderi. Trupele sovietice care debarcase au fost risipite sau făcute prizoniere. Numeroase vapoare încărcate au fost scufundate, iar 22 care de asalt au fost nimicite.

Avioane de luptă au bombardat un port la marea de Azov, precum şi un important nod de comunicaţii la Vest de Moscova; de asemeni instalaţiile militare din Petersburg au fost bombardate cu eficacitate.

Soldaţii sovietici, luaţi prizonier de finlandezi, declară că toate cartierele mărginaşe ale Petersburgului sunt grav avariate. Numeroase uzine şi alte întreprinderi industriale au fost complet mistuite de flăcări. O uzină de tancuri, în care lucrau peste 30.000 muncitori, a dispărut fără urmă. Vieaţa la Petersburg devine din ce în ce mai apăsătoare. Cercul de fier al trupelor aliate germane şi finlandeze înnăbuşă orice încercare de ieşire, aşa precum la Sud cercul armatelor româneşti se strânge tot mai mult respingând orice tentativă de evadare a armatelor bolşevice. Aceiaşi prizonieri declară că datorită greutăţilor de aprovizionare raţia alimentară a fost redusă. Situaţia Petersdurgului este disperată, iar populaţia a cerut capitularea.

Pierderile Bolşevice nu vor putea fi înlocuite

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Grupul de care blindate Kleist, a putut înregistra în jurnalul său de războiu, după bătălia de nimicire dela Kiew, un total de un milion prizonieri.

Bolşevicii nu vor fi în stare să compenseze considerabilele pierderi în avioane care depăşesc deja un total de 14.500 aparate. Nici chiar ajutorul britanic nu va aduce o schimbare a acestui fapt. De altfel, s'a dovedit în toate războaiele din istorie, că un ajutor oricât de mic venit la timp valorează mai mult de cât un ajutor mare, sosit cu întârziere. Ajutorul trâmbiţat de anglo-americani soseşte cu mari întârzieri ceeace dă putinţa armatelor germane să pună în folosinţă nu numai centrele de aprovizionare nimicite de bolşevicii în retragere, dar şi uzinele de armament care au început să lucreze materialul necesar purtării războiului.

Gara Charkov distrusă

Distrugerea gării Charkov, anunţată de aviaţia germană, este o lovitură foarte grea pentru bolşevici. Charkovul este un nod foarte important de căi ferate, unde se încrucişează 8 linii. Prin Charkov trece una din cele trei linii care leagă Moscova cu Sudul; din Charkov pleacă o linie spre Petersburg trecând prin Briansk, şi tot din Charkov pleacă o linie spre bazinul Doneţului şi spre regiunea minieră Krivoi-Rog, ocupată de câtva timp de Germani. Din punct de vedere militar şi al economiei militare, pierderea acestei gări trebue să fie considerată ca o lovitură deosebit de dureroasă pentru bolşevici.

Se cade să subliniem faptul că Charkovul este centrul industrial al Rusiei Sovietice. Aici se adună toate materiile prime ce provin din minereul de fier dela Crivoi-Rog, din zăcămintele de mangan dela Nikopol, din bazinul minier al Doneţului şi din regiunea Niprului. La Charkov se găseşte deci cu deosebire industria producţiei maşinilor. Marea uzină de armament dela Sud-Est de Charkov este un important centru de tractoare. Aici au fost construite carele blindate sovietice din care formaţiunile germane au întâlnit pe frontul oriental exemplare ieşite direct din ateliere. Ocuparea acestei uzine înseamnă deci că forţele sovietice nu-şi vor putea înlocui pierderile de care blindate şi în orice caz nu le vor putea înlocui printr'o producţie atât de apropiată de front. Ar fi nevoie, pentru transportul carelor dela distanţe mai mari, de linii ferate; dar acestea sunt în mare măsură distruse de aviaţia germană. Sovietele trebue deci să renunţe încă odată la o armă cu care ar fi putut să se opună puternic atacurilor armatelor aliate. Armata sovietică se aruncă în aventuri disperate, cum este încercarea de a debarca la Est de Petershov, ei închipuindu-şi că vor putea slăbi încercuirea, care se strânge în jurul Petersburgului. Petershov se află la 29 Km. spre Vest de Petersburg, în golful Finlandei şi este legat de Petersburg printr'o cale ferată electrică. Această localitate a devenit celebră prin castelul ţarilor, care este foarte somtuos. Sovietele s'au înşelat când au crezut că trupele germane ce au ocupat oraşul Petershov sunt slabe. Ei au trebuit să constate cu prilejul debarcării lor, sprijinită de focul tunurilor forturilor dela Kronstadt, că armata germană le este cu mult superioară, fapt care a fost dovedit imediat.

Statul major al unei armate sovietice a fost luat prizonier

In cadrul noilor operaţiuni, care au fost anunţate, o mare bătălie s'a desfăşurat în sectorul nordic al Mării de Azov. Umăr la umăr trupele statelor aliate urmăresc pe inamicul bătut. Formaţiuni motorizate şi care blindate au înaintat adânc în dispozitivul de retragere al inamicului.

In cursul acestor operaţiuni statul major al unei armate sovietice a fost luat prizonier. Comandantul şef a fugit din timp cu avionul. Şi în celelalte sectoare ale frontului de răsărit operaţiunile ofensive continuă metodic.

Atitudinea Americii faţă de războiul purtat de Ruşi

In afară de faptul că d-na Roosewelt recunoaşte ca imposibilă libertatea religioasă, deoarece Rusia Sovietică nu are preoţi si nici seminarii teologice pentru pregătirea lor, la care se adaugă refuzul categoric a lui Lozovshi, purtătorul de cuvânt rus, privitor la libertatea religioasă, fapt care a desamăgit „Casa Albă", d. Rosewelt pare că pregăteşte acum o lovitură lui Stalin. In legătură cu acest fapt se vorbeşte de reînsufleţirea relaţiilor dintre ministerul de externe american cu cercurile emigraţilor ruşi şi această atitudine pare fi determinată de slăbirea regimului Stalin şi deci de prăbuşirea bolşevismului. Preşedintele Roosewelt a primit pe fostul prim ministru rus Kerenski. Acesta l'ar fi determinat pe d. Rosewelt să formeze un guvern naţional care să înlocuiască guvernul lui Stalin. Odată creiată această nouă situaţie, opinia publică americană ar fi favorabilă măsurilor pregătitoare rezistenţei ruseşti. In cercurile emigranţilor ruşi din America predomină părerea că, prilejul de înapoiere în patrie, oferit de guvernul american, prin participarea lor la formarea guvernului naţional, este un prilej unic şi nu trebue să fie scăpat. Fie că cele relatate aici cu privire la constituirea unui guvern naţional rus va constitui în curând o realitate, fie că ele sunt pure invenţii, fapt cert este că d. Roosewelt a primit pe Kerenski. Consecinţele ce decurg din această primire pentru Stalin sunt din cele mai grele, căci prin aceeasta se face dovada că d. Roosewelt nu este numai decât legat de persoana dictatorului roşu pentru a duce războiul din răsărit, ci cu el sau fără el, rezistenţa trebue pusă pentru a stavili înaintarea trupelor aliate.

Toate manifestările internaţionale din ultimele zile sunt asemănătoare celor dela sfârşitul războiului mondial. Ele scot în evidenţă neputinţa de a stăvili noua ordine, care trebue să domnească în lume, ordine la baza căreia să se aşeze respectul cuvenit popoarelor dornice de libertate şi de afirmare a drepturilor ce izvoresc din străfunduri de veacuri...

Mardare Mateescu.

Redactor responsabil
ION BOZDOG

Tipografia „ASTRA" Braşov, Str. Lungă Nr. 1.